

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÖZSAYGININ ERTELEME DAVRANIŞLARINA ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI*

Sümmani EKİCİ¹, Ali Uğur ORUÇ², Tekin ÇOLAKOĞLU³

ÖZ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin öz-saygının erteleme davranışlarına etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi idari bilimler fakültesi ile Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören ve rastgele seçilmiş 169 kadın öğrenci, 209 erkek öğrenci olmak üzere toplam 378 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma veri toplamak için anket yöntemi kullanılmıştır. Öz-saygı Ölçeği Erteleme davranış ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır Rosenberg Öz-Saygı Ölçeği Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Çuhadaroğlu (1985) tarafından gerçekleştirilmiştir. Erteleme davranışları belirlemek için Tuckman Erteleme Davranışı Ölçeği kullanılmıştır. (Tuckman, 1991), Ölçeğin Türkçe geçerlik güvenilirlik çalışması Uzun-Özer, Saçkes ve Tuckman (2009) tarafından yapılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerinin analizi bilgisayar ortamında istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Yapılan analizler tablolar halinde, yorumlamaları ile birlikte bulgular kısmında verilmiştir. Araştırmada Öz saygı ölçeğinin güvenilirlik katsayısı 0,783; Erteleme davranış ölçeğinin güvenilirlik katsayısı 0,775 dir ve bu değerler ölçeklerin yüksek derecede güvenilirliğe sahip olduklarını göstermektedir. Korelasyon analizine göre, eğitim alanı ($r=-0,192$) ve özsaygı değişkeni ($r=0,243$) erteleme davranışı ile anlamlı ilişkiye sahiptir. Sonuç olarak; Genel öz saygı arttıkça erteleme davranışı yükselmektedir. Özsaygı değişkeni erteleme davranışı değişkeni üzerinde anlamlı ve pozitif etkilidir. Ayrıca eğitim alanı erteleme davranışı değişkeni üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir. Buna göre, spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, işletme ve iktisat bölümü öğrencileri ile anlamlı farklılıkları bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Öz-Saygı, Erteleme Davranış.

EXAMINING THE EFFECT OF SELF-ESTEEM ON PROCRASTINATION BEHAVIORS IN UNIVERSITY STUDENTS

ABSTRACT

This research was aimed to examine the effect of self-esteem on procrastination behaviors of university students. The research consists of a total of 378 students, 169 female students and 209 male students randomly selected from the Faculty of Economics and Administrative Sciences and Sport Sciences at Muğla Sıtkı Koçman University. Survey method was used to collect data in the research. Self-esteem Scale Behavioral Scale and Personal Information Form were used. Self-esteem Scale, Procrastination Behavior Scale and Personal Information Form were used to collect the data. Turkish validity and reliability study of the Rosenberg Self-Respect Scale was conducted by Çuhadaroğlu (1985). Tuckman Procrastination Behavior Scale (Tuckman, 1991) was used to determine procrastination behaviors. Turkish validity and reliability study of the scale was performed by Uzun-Özer, Saçkes and Tuckman (2009). The statistical analysis of the data obtained in the research was done using statistical package program (Spss 18,0). The results obtained are presented in tabular form, together with comments, in the findings section. In the study, the reliability coefficient of the self-esteem scale was 0.783; The reliability coefficient of the deferral behavior scale is 0.775 and these values show that the scales have a high degree of reliability. According to the correlation analysis, the education area ($r = -0,192$) and the self-esteem variable ($r = 0,243$) have a significant relationship with the procrastination behavior. As a result, as the general self-esteem increases, the behavior of procrastination increases. Self-esteem is a significant and positive influence on the procrastination behavior. Moreover, the field of education has a significant influence on the procrastination

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Muğla.

² Beden Eğitimi Öğretmeni.

³Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara.

*Bu çalışma; 5-8 Nisan 2018 tarihinde Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

behavior variable. According to this result, there are statistically significant differences between the students in sport management department and those in business administration and economics department.

Keywords: Sport, Self-Esteem, Procrastination Behavior.

GİRİŞ

Yükseköğretim kurumları bireyi mesleki ve sosyal hayata hazırlamada görev ve sorumluluk üstlenen kurumların başında gelmektedir. Üniversiteler akademik hayatın başlangıcı ve bu görevi yerine getirilmesini sağlamakla görevlidir. Özsaygı, her insanın, kendine verdiği değer ve önem olarak tanımlanır. İnsanın öz saygısı, diğer insanların o bireye yönelik davranışlarından etkilenebilir. (Tezel, 2004) Öz saygının tanımlanmasında farklı görüşler bulunmaktadır. Öz saygı bireyin kendini değerli hissetme duygusu, kendini yeterli bir insan olarak görme, kişinin kendinin iyi görmesine ve kabul etmesine ilişkin duygular ya da kendine saygı duyması gibi farklı tanımlar yapılmıştır (Eeyılmaz ve Atak, 2011). Öğrenciler Üniversite eğitim dönemlerinde akademik olarak yerine getirmeleri gereken birden farklı görevler bulunmaktadır. Öğrenciler bu görevleri birçok sebeplerden dolayı erteledikleri gözlenmektedir (Özer, Altun 2011). Erteleme davranışı, kendi kendini düzenleme becerisinin eksikliği, kendi isteğiyle bir aktiviteyi aksatma, tamamen yapmaktan kaçınma eğilimi olarak tanımlanmaktadır. (Tuckman, 1991). Birden çok, erteleme davranışı bulunmaktadır. Bunlar genel erteleme, akademik erteleme, karar vermeyi erteleme, nevrotik erteleme ve takıntılı ya da işlevsel olmayan erteleme olarak sıralanabilir (Balkıs, Duru, ve ark. 2006)

(Yaakub, 2000) Erteleme davranışının nedenlerini üç aşamada ele almıştır, 1 Bir işe konsantre olmada güçlük çekme ya da düşük sorumluluk duygusuna sahip olma erteleme davranışının bireyin yaptığı işlerde sürekli başarısız olacağına yönelik olumsuz algılamalarıyla ilişkili kaygı ve korkusudur. 2 Erteleme bireyin kendisine ve performansına ilişkin geliştirdiği gerçekçi olmayan beklentileri, 3 hatalı bilişsel yüklemeleri ve mükemmeliyetçilik eğilimidir.

Ancak öğrenciler hayatın içinde olan gerçekleri erteledikleri durumlarda mevcuttur. öğrenciler eğitim sürecinde sosyal ilişkiler geliştirmek, sportif faaliyetlere katılmak, eğlenmek, gibi birden çok sosyal sorumlulukları da vardır. (Ulukaya ve Bilge, 2014) Yapılan Yerli yabancı birçok araştırmalarda, ertelemenin özellikle üniversite öğrencileri arasında yaygın olduğunu ortaya koymaktadır (Dewitte ve Schouwenburg, 2002) (Dewitte, & Schouwenburg, 2002). Türkiye'deki üniversite öğrencilerinde ise, bu oranın yaklaşık % 50 olduğu tahmin edilmektedir (Balkıs, ve Duru 2009).

Gerek akademik gerekse gündelik yaşamda yaygın bir eylem olarak görülebilen erteleme davranışının nedenlerinin daha iyi anlaşılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Çünkü erteleme davranışı bireyin iyilik halini, akademik, sosyal ve psikolojik uyumunu olumsuz yönde etkileyebilmekte, yaşamın farklı görünümünde farklı işlevler üstlenebilmektedir. (Balkıs, Duru, ve ark. 2006)

Bireyin yaşantısında akademik erteleme eğiliminin negatif yönde etkisi olduğu bilinmektedir. Bir çok araştırmada akademik erteleme ile akademik performans arasında negatif bir ilişki olduğunu gözlenmiştir. Akademik erteleme davranışı ile öz yeterlilik, öz güven (öz saygı ve iç motivasyonun negatif ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. (Çeri ve ark. 2015) (Eryılmaz ve Atak 2011) (Doğru ve Peker, 2004) Yüksek özsaygıya sahip bireyler, birçok yetenek ve özelliklere sahip olduğundan herhangi birine gelecek bir tehdit, toplam öz kavramının pozitifliğini ciddi bir şekilde etkilememektedir. Düşük özsaygılı kişiler de ise özsaygı için alternatif destekler olmadığından dışarıdan gelen tehditlerden özsaygıları daha çok etkilenir. Özsaygısı düşük kişiler, özsaygısı yüksek olanlara göre daha çok tehditlere açıktır. Güvenli ve yüksek özsaygıya sahip kişiler olumsuz eleştirileri dikkate almazlar, çünkü bu eleştirilerin kendilerini doğru bir şekilde açıklamadıklarını düşünürler.

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin öz-saygının erteleme davranışlarına etkisinin incelenmesidir. Veri toplamak amacıyla Rosenberg Öz-Saygı Ölçeği ve Tuckman Erteleme Davranışı Ölçeği kullanılmıştır. Rosenberg Öz-Saygı Ölçeği Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Çuhadaroğlu (1985) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çuhadaroğlu ölçeğin Türk örnekleme için geçerlik katsayısını 0.71, test-tekrar test katsayısını 0.75 olarak rapor etmiştir. Tuckman Erteleme Davranışı Ölçeği (Tuckman, 1991), Ölçeğin Türkçe geçerlik güvenilirlik çalışması Uzun-Özer, Saçkes ve Tuckman (2009) tarafından yapılmıştır. Ölçekteki iki maddenin çıkarılmasıyla ölçek orijinalindeki yapıya ulaşmış ve 14 maddeden oluşan tek boyutlu yapıda kabul edilmiştir.

Bu araştırmanın evreni üniversite öğrencileri oluştururken, örnekleme Muğla Sıktı Koçman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerin (n=378) oluşturmaktadır.

Verilerin değerlendirilmesi SPSS istatistik paket programı kullanılarak elde edilmiştir. İlk önce ölçeklerin güvenilirlik katsayılarına bakılmıştır. Öz saygı ölçeğinin güvenilirlik katsayısı 0,783; Erteleme davranış ölçeğinin güvenilirlik katsayısı 0,775 dir ve bu değerler ölçeklerin yüksek derecede güvenilirliğe sahip olduklarını göstermektedir.

Daha sonra, araştırmanın amacı doğrultusunda, değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için korelasyon analizi, özsaygı değişkeninin erteleme davranışına etkisini belirleyebilmek için hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizinde erteleme davranışı ile anlamlı ilişki çıkan demografik değişkenlerden eğitim alanı Tek Yönlü Varyans Analizi (Tukey HSD) ile incelenmiştir.

YÖNTEM

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Bilgiler

Cinsiyet	N	%
Kadın	169	44,7
Erkek	209	55,3
Yaş	N	%
18-20	72	19,0
21-23	197	52,1
24-26	74	19,6
27 ve Üstü	35	9,3
Eğitim Alanı Bölümler	N	%
Öğretmenlik Bl	9	2,4
Spor Yöneticilik BL	71	18,8
Antrenörlük Eğit. Bl	42	11,1
Rekreasyon Bl	69	18,3
İşletme Bl	39	10,3
İktisat Bl	60	15,9
Kamu Yönetimi Bl	41	10,8
Uluslararası İlişkiler Bl	18	4,8
Çalışma Ekonomisi Bl.	29	7,7
Gelir Durumu	N	%
Çok zayıf	13	3,4
Zayıf	29	7,7
Orta	224	59,3
İyi	100	26,5
Çok İyi	12	3,2
Toplam	378	100

Tablo 1 de katılımcıların demografik özelliklerini bakıldığında %44,7'sinin kadın %55,3'ünün erkek, %52.1'inin 21-23 yaş arası olduğu, eğitim alınan bölüme bakıldığında %18.8'inin spor yöneticiliği ile %18.3'ünün rekreasyon bölümünde eğitim gördüğü ve %59,3'ünün orta düzeyde gelir seviyelerine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Değişkenler Arasındaki Korelasyon Bulguları

Değişkenler	1	2	3	4	5
1. Cinsiyet	1				
2. Yaş	-,026	1			
3.Eğitim alanı	,132*	-,171**	1		
4.Gelir durumu	-,005	,035	-,043	1	
5.Öz saygı	-,071	,003	-,147**	,016	1
6.Erteleme davranış	-,100	,014	-,192**	,036	,243**

*p<0,05; **p<0,01

Korelasyon analizine göre, eğitim alanı ($r=-0,192$) ve özsaygı değişkeni ($r=0,243$) erteleme davranışı ile anlamlı ilişkiye sahiptir Öğrencilerin eğitim alanı Spor Bilimleri Fakültesi Bölümlerinden İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Bölümlerine kaydıkça erteleme davranışı düşmektedir ($p<0,01$). Ancak ilişki düzeyi zayıftır. Genel olarak ise, öğrencilerin özsaygısı arttıkça erteleme davranışı da yükselmektedir ($p<0,01$).

Tablo 3. Değişkenlere Yönelik Hiyerarşik Regresyon Analizi Bulguları

DEĞİŞKENLER	Erteleme Davranış	
	Adım 1	Adım 2
1. Cinsiyet	-,074	-,063
2. Yaş	-,021	-,016
3.Eğitim alanı	-,185*	-,155*
4.Gelir durumu	,026	,024
5.Öz saygı	-	,210*
<i>F</i>	4,217	7,005
<i>R</i> ²	,043	,086
<i>Adjusted R</i> ²	,033	,074

*p<0,01

Hiyerarşik regresyon analizine göre, özsaygı değişkeni erteleme davranışı değişkeni üzerinde ($\beta=0,210$) anlamlı ve pozitif etkilidir. Ayrıca korelasyon analizinde ilişkili görülen kontrol değişkenlerinden eğitim alanı erteleme davranışı değişkeni üzerinde ($\beta=-0,155$) anlamlı bir etkiye sahiptir ($p<0,01$), (Tablo3).

Tablo 4. Katılımcıların Erteleme Davranışlarının Bölümlere Göre Karşılaştırılması

	Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	F	P	Tukey HSD
Gruplar arası	7,172	8	,896	2,627	,008	1-2*, 1-3*
Grup içi	125,563	368	,341			
Toplam	132,735	376				

*p<0,05, 1= Spor Yöneticiliği, 2= İşletme, 3= İktisat

Regresyon analizinde kontrol değişkenlerinden eğitim alanı ile erteleme davranışı değişkeni arasında anlamlı ilişki çıkması üzerine tek yönlü varyans analizi uygulama ihtiyacı doğmuştur. Eğitim alanı içerisinde anlamlılığın hangi değişkenden kaynaklandığını bulmak için ise Tukey HSD testi uygulanmıştır. Buna göre, spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, işletme ve iktisat bölümü öğrencileri ile anlamlı farklılıkları bulunmaktadır.

TARTIŞMA

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin Akademik erteleme davranışını ile öz-saygısına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Genel öz saygı artıka erteleme davranışı yükselmektedir. Özsaygı değişkeni erteleme davranışı değişkeni üzerinde anlamlı ve pozitif etkilidir. Ayrıca eğitim alanı erteleme davranışı değişkeni üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir. Buna göre, spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, işletme ve iktisat bölümü öğrencileri ile anlamlı farklılıkları bulunmaktadır.

Kandemir(2014) in yapmış olduğu Çalışmada, öğrencilerin akademik Öz-yeterlik düzeyleri, akademik erteleme eğilimini anlamlı bir şekilde öngörmemiştir. Araştırmada korelasyon değerinin incelenmesi arasında akademik öz-yeterlik ve akademik erteleme eğiliminde anlamlı bir ilişki vardır. Bu sonuçta araştırma yaygın olarak literatür tarafından desteklenmektedir

Yapılan çalışmalar da; akademik erteleme ve genel erteleme davranışı ile öz saygısı arasında düşük düzeyde olmakla birlikte anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir (Çakıcı, 2003; Ferrari; 1994, Yorulmaz, 2003). Erteleme davranışı, kişinin öz saygısını korumak amacıyla başvurmuş olduğu farklı bir durumdur. Kişi böylelikle, olması gerekenden farklı bir benliğe bürünerek gerçek benliğinden uzaklaşır (Aydoğan2008).

Çeri ve ark. (2015)yapmış oldukları çalışmada Öğrencilerin akademik erteleme düzeyleri ile okudukları fakültelere ve okudukları bölümlere göre anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yapılan çalışmayla paralellik göstermektedir. Spor Bilimleri Fakültesi ile iktisadi ve İdari Bilimler fakültesinde okuyan öğrencilere akademik erteleme düzeylerinin Spor Bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır.

Yapılan çalışmada spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin, işletme ve iktisat bölümü öğrencileri ile anlamlı farklılıkları bulunmaktadır (PALA ve ark. 2011). Yapmış olduğu araştırmada erteleme davranışının, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerinin farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla akademik erteleme davranışı

gösterdiğini bulguları sonucuna varılmıştır. Yapmış olduğumuz çalışmayla benzerlik göstermektedir.

SONUÇ

Fakülteler arasında öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının farklılık göstermesinin sebepleri olarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin özel yetenek sınavı ile yerleştirme yapılması iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin merkezi yerleştirme sonuçlarına göre yerleşmesinden kaynaklıdır. İktisadi idari bilimler fakültesi öğrencilerin derslerin zorluğu ile karşılaşmış olmalarından veya ben nasıl olsa yaparım düşüncesiyle düşük motivasyona sahip olmaları söylenebilir.

KAYNAKLAR

1. **Aydoğan, D.** (2008). Akademik Erteleme Davranışlarının Benlik Saygısı, Durumluluk Kaygı ve Öz-Yeterlik İle Açıklana Bilirliği. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
2. **Balkıs, M. Duru, E., Buluş, M., Duru, S.** (2006). Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Eğiliminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Ege Eğitim Dergisi, 7(2), 57-73.
3. **Balkıs, M. Duru, E.** (2009). Akademik Erteleme Davranışının Öğretmen Adayları Arasındaki Yaygınlığı, Demografik Özellikler Ve Bireysel Tercihlerle İlişkisi. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 5(1), 18-32.
4. **Çeri, B K Y. Çavuşoğlu, C. Gürol, M.** (2015). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Düzeylerinin İncelenmesi International Journal of Social Science Number: 34 , P. 385-394 .
5. **Dewitte, S. Schouwenburg, H. C.** (2002). Procrastination, Temptations, and Incentives: the Struggle Between the Present and the Future in Procrastinators and The Punctual. European Journal Of Personality, 16, 469-489.
6. **Doğru, N. Peker, R.** (2004) Özsaygı Geliştirme Programının Lise Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Özsaygı Düzeylerine Etkisi, Eğitim Fakültesi Dergisi XVII (2), 315-328
7. **Eryılmaz, A. Atak H.** (2011) Ergen Öznel İyi Oluşunun Öz Saygı ve İyimserlik Eğilimi İle İlişkisinin İncelenmesi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi Cilt:10 Sayı:37 (170-181)
8. **Kandemir, M.** (2014) A Model Explaining Academic Procrastination Behavior, Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 4(3), 51-72
9. **Farran, B.** (2004). Predictors of Academic Procrastination in College Students. Unpublished Doctoral Dissertation. Fordham University. Abd, New York.
10. **Özer, A. Altun, E.** (2011) Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Nedenleri Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 11, Sayı 21, Haziran, 45 – 72) .
11. **Ulukaya, S. Bilge, F.** (2014) Üniversite Öğrencilerinde Akademik Ertelemenin Yordayıcıları Olarak Aile Bağlamında Benlik ve Ana-Baba Tutumları, Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi, 5 (41), 89-102
12. **Pala, A., Akyıldız, M., ve Bağcı, C.** (2011). Academic Procrastination Behaviour of Preservice Teachers' of Celal Bayar University. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 29, 1418-1425
13. **Tuckman, B.** (1991).The Development and Concurrent Validity of the Procrastination Scale. Educational & Psychological Measurement, 51, 473-480.
14. **Yaakub, N. F.** (2000). Procrastination Among Students in Institutes of Higher Learning: Challenges for K-Economy. The School of Languages And Scientific Thinking, University of Utara, Malaysia (10 Mayıs 2005) [Http://Mahdzan.Com/Papers/Procrastinate/](http://Mahdzan.Com/Papers/Procrastinate/).